

Ekonomistyrningspolicy

Kommunstyrelsen 2020-04-14, § 47

Innehåll

Ansvarsfördelning.....	3
Kommunfullmäktiges ansvar.....	3
Kommunstyrelsens ansvar	3
Förvaltningschefs ansvar.....	4
Finansiella mål	4
Resultatkrav	4
Soliditet	4
Nettoinvesteringar.....	5
Kassalikviditet	5
Amortering	5
Budgeteringsmetod.....	5
Driftbudget.....	5
Investeringsbudget	6
Över-/underskottshantering.....	6
Pensionskostnader.....	7
Kapitalkostnader.....	7
Kommunens lån	7
Verksamhetslokaler	7

I kommunallagens 8 kap stadgas att kommunfullmäktige ska meddela närmare föreskrifter för medelsförvaltningen. Kommunen ska också tillämpa lagen (1997:614) om kommunal redovisning.

Ekonomistyrningspolicyn syftar till att skapa effektivitet i ekonomisk planering och uppföljning, samt i det samlade resursutnyttjandet.

Ansvarsfördelning

Kommunfullmäktiges ansvar

Kommunfullmäktige har det samlade ansvaret och styr kommunens nämnder och övriga verksamheter. Den centrala styrningen gentemot nämnder sker via kommunfullmäktiges beslut om inriktningsmål och budgetramar.

Budgetberedningen beslutar i mars om en preliminär budgetram för resp. styrelse/nämnd för nästkommande år utifrån de övergripande målen. Den definitiva budgeten beslutas av kommunfullmäktige under november månad året före budgetåret. Kommunfullmäktige beslutar även om investeringsmedel.

Budgetuppföljning ska ske minst en gång per kvartal, efter mars, maj och oktober månad samt genom delårsrapport per den sista augusti. Vid behov redovisas tätare rapportering. Utvärdering av målen görs i samband med delårsbokslut och årsredovisning.

Endast i undantagsfall beviljas tilläggsanslag eller andra omfördelningar under löpande verksamhetsår. Tilläggsanslag ska vara finansierade.

Kommunstyrelsens ansvar

Styrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Den har ett helhetsansvar för kommunens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning.

Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet (ledningsfunktion). Styrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i kommunala företag, stiftelser och kommunalförbund. Styrelsen ska följa de frågor som kan inverka på kommunens/landstingets utveckling och ekonomiska ställning och fortlöpande i samråd med nämnderna följa upp de fastställda målen och återrapportera till fullmäktige (uppföljningsfunktion). Kommunstyrelsen ansvarar för att verksamheten drivs i enlighet med av kommunfullmäktige fastställda mål och direktiv, samt gällande lagstiftning och regler i övrigt samt inom den av kommunfullmäktige fastställda budgeten.

Budgetuppföljning ska ske minst en gång per kvartal, efter mars, maj och oktober månad samt genom delårsrapport per den sista augusti. Vid behov redovisas tätare rapportering. Utvärdering av målen görs i samband med delårsbokslut och årsredovisning. Uppföljning av investeringar ska göras fortlöpande i samband med övrig uppföljning. Slutredovisning av färdiga projekt ska göras så snart investeringen färdigställts. För mindre investeringsprojekt gör slutredovisningen i samband med årsbokslutet.

Styrelsen är skyldig att vidta åtgärder vid befarat underskott. Om den beslutade budgeten visar sig otillräcklig ska styrelsen i första hand vidta åtgärder för att omdisponera tillgängliga resurser inom sin samlade ram och i andra hand hos kommunfullmäktige aktualisera behov av att ändra mål och inriktning för verksamheten.

Mål och medel måste stämma överens och vid konflikt mål – medel prioriteras medel. Målet ska i sådana fall omprövas.

Förvaltningschefs ansvar

Förvaltningschef, i Norbergs kommun benämnd sektorchef, ansvarar inför sitt utskott för verkställande och uppföljning av den löpande verksamheten. Sektorchef ansvarar för att ta fram beslutsunderlag till utskottet. Då ett budgetöverskridande befaras ansvarar sektorchefen för att vidta åtgärder för att uppnå balans. Sektorchef ansvarar vidare för att lämna underlag till kommunledningens analyser och rapporter enligt lämnade anvisningar. Sektorchef ska agera så att största möjliga nytta för hela kommunen uppnås.

Finansiella mål

Fr.o.m. 1 december 2004 innehåller kommunallagen en paragraf om **God ekonomisk hushållning**. Regelförändringarna innebär i korthet följande:

- Mål och riktlinjer ska finnas för god ekonomisk hushållning
- Återställningstiden för negativa resultat förlängs till 3 år
- Synnerliga skäl för att inte återställa negativa resultat i budget och årsredovisning (I författningskommentarerna preciseras de synnerliga skälen)
- Upprättande av åtgärdsplaner vid negativa resultat
- En delårsrapport ska behandlas av fullmäktige
- Revisionen ska granska finansiella mål i årsredovisning och delårsrapport
- Laglighetsprövning av balanskravet i budgetbeslutet upphör

För att uppfylla kravet om god ekonomisk hushållning har kommunfullmäktige fastställt följande finansiella mål.

Resultatkrav

För att uppnå god ekonomisk hushållning enligt kommunallagens bestämmelser ska ett överskott i budgeten motsvarande **två (2) procent** av skatter och generella statsbidrag eftersträvas.

Soliditet

Kommunens soliditet bör öka varje år. Soliditeten - som visar kommunens egna kapital i förhållande till de totala tillgångarna - är ett uttryck för kommunens långsiktiga finansiella styrka.

Nettoinvesteringar

Huvudregeln är att skattefinansieringsgraden av investeringar ska vara i genomsnitt 100 % över en rullande femårsperiod. Det innebär att årets investeringar över tid ska rymmas inom årets resultat och årets ordinarie avskrivningar.

Kassalikviditet

Kommunens kassalikviditet bör överstiga 50 procent av kortfristiga skulder. Kassalikviditeten visar kommunens betalningsförmåga på kort sikt.

Amortering

Amortering på kommunens låneskuld bör ske årligen. Amorteringens storlek ska bedömas bland annat utifrån aktuell överskottslikviditet och kända, kommande investeringar.

Budgeteringsmetod

Driftbudget

Norbergs kommun tillämpar rambudgetering med målstyrning.

Kommunfullmäktige tilldelar styrelse/nämnd en ekonomisk ram för att bedriva verksamheten. Budgetramen ska vara kopplad till direktiv och resultatmål. Budgetmedlen fördelas sedan av styrelse/nämnd genom budgetering av kostnader och intäkter för olika verksamheter. Inför fullmäktiges beslut (normalt under november) om budget för kommande år ska en budget upprättas av respektive styrelse/nämnd. Styrelse/nämnd kan omfördela budgetramen inom sin verksamhet under löpande år. Anser styrelse/nämnd att förändringen mellan verksamheter är av betydande omfattning kan nämnden låta (kommunstyrelsen/) kommunfullmäktige fastställa denna förändring särskilt.

Resursfördelningen till kommunens egna verksamheter styrs av två separata modeller, en demografisk modell och en indexmodell. Resursfördelningen till samverkansorganisationer regleras i särskild ordning.

Demografisk modell

Den demografiska modellen används för resursfördelning till äldreomsorg, barnomsorg, grundskola (inte särskola), förskoleklass samt skolbarnomsorg. Modellen innebär att budgeten anpassas efter förändringar i befolkningsunderlaget. Ett pris per brukare inom ett visst verksamhetsområde beräknas. Priset inom verksamhetsområdet kan variera beroende på exempelvis ålder, kön, civilstånd, etnicitet, socioekonomisk grupp och andra orsaker. Priser räknas sedan upp så att det följer kostnadsutvecklingen inom verksamheten. Samma uppräkningsindex som i indexmodellen används. Ekonomiadministrationen köper tjänster för att ta fram befolkningsprognoser inom olika åldersgrupper. Den demografiska resursfördelningsmodellen är en modell för beräkning av anslag. Respektive utskott ansvarar sedan för budgetens fördelning mellan utskottens verksamheter.

Indexmodell

För övriga verksamheter som kommunen bedriver i egen regi eller köper från andra tillämpas indexmodellen, vilket innebär att kostnader och intäkter indexerats. Verksamheten kompenseras för löneökningar, hyresökningar, kostnadsökningar för köpt verksamhet samt ökning av övriga kostnader.

Kapitalkostnader - investeringar i maskiner och inventarier

Kommunfullmäktige tilldelar anslag för investeringar i maskiner och inventarier. Verksamheterna erhåller med eftersläpning kompensation för dessa kapitalkostnader. Budgeten för respektive nämnd/styrelse innehåller kompensation för kapitalkostnader för investeringar som är gjorda till och med årsskiftet året före det aktuella budgetåret. Respektive verksamhet ansvarar således för att budgetera för kapitalkostnader som uppstår från och med innevarande år.

Kapitalkostnader - investeringar i mark, byggnader och tekniska anläggningar

För investeringar i mark, byggnader och tekniska anläggningar påförs kapitalkostnaden hyran eller avgiften. Frågan om verksamheten ska kompenseras för ökad hyreskostnad beslutas av kommunfullmäktige. Det sker således ingen automatisk kompensation för dessa kapitalkostnader.

Investeringsbudget

Styrelsen tilldelas en investeringsram inom vilken den kan prioritera projekt efter behov. Större investeringsprojekt budgeteras särskilt.

För investeringsanslag gäller normalt att de förs över till nytt år utan prövning och nytt beslut. Enbart när särskilda skäl föreligger bereds frågan av kommunstyrelsen (s allmänna utskott) om visst investeringsanslags överföring för slutligt beslut i kommunfullmäktige.

För alla investeringar gäller att om kostnadsökning uppstår under året ska styrelsen:

- analysera möjligheten till reduktion av den pågående investeringen
- analysera möjligheten till omprioritering inom och mellan investeringar
- lämna en avvikelserapport till kommunstyrelsen

Finns ingen möjlighet till reduktion av den pågående investeringens kostnader, ska begäran om omprövning av anslag ställas till kommunfullmäktige.

Över-/underskottshantering

I samband med bokslutsarbetet ska förvaltningarna redogöra för hur över- eller underskott har uppstått.

Ett utskott kan, efter ansökan, få ombudgetera sitt överskott alternativt del av överskottet. Beslut om ombudgetering av överskott prövas varje år av kommunfullmäktige i samband med årsredovisningen. En förutsättning ombudgetering är att verksamheten bedrivits i enlighet med fastställda mål och riktlinjer. Ett resultat som förs över ska vara hänförligt till den ordinarie och planerade verksamheten, och inte föranledd av exempelvis mindre volym, lägre kvalitet eller från intäkter som inte hör till den planerade och ordinarie verksamheten. Avvikelser på grund av budgettekniska fel ska inte ingå. Konjunkturpassade kostnader och intäkter bör föranleda särskild analys och bedömning.

Det ombudgeterade överskottet får inte användas till ramhöjande åtgärder utan riktas mot åtgärder enligt nedan:

- täcka underskott
- utvecklingsinsatser för verksamheten (ej investeringar)
- kompetenshöjande insatser

Ombudgeterade medel som inte har använts under nästkommande budgetår kan inte ombudgeteras på nytt.

Ett underskott ska återställas genom att ett överskott budgeteras i styrelsens/nämndens budget påföljande år. I undantagsfall och efter särskilt beslut i kommunfullmäktige kan styrelse/nämnd budgetera underskottet över flera år. Om det finns särskilda skäl kan kommunfullmäktige besluta att minska återbetalningskravet.

Pensionskostnader

En översyn av hur kommunen ska hantera de framtida pensionskostnaderna bör genomföras. Översynen ska redovisa hur framtida kostnader ska finansieras med utgångspunkt i hur kostnadsbilden ser ut.

Kapitalkostnader

Kapitalkostnader i form av avskrivningar och internränta som uppkommer av investeringar finansieras av respektive verksamhet. Kapitalkostnaderna för fastigheter och anläggningar debiteras Norra Västmanlands Kommunalteknikförbund (NVK). Internränta fastställs årligen.

Byggnad, fastighet, gator, vägar och vatten/avlopp

En investering ska om möjligt delas upp i komponenter med olika avskrivningstider, anpassade till respektive komponents förväntade nyttjandetid.

Övriga tillgångsslag

En investering skall ha en avskrivningstid som speglar tillgångens förväntade nyttjandetid.

Kapitalkostnaden för under året färdigställda investeringar bör aktiveras månaden efter färdigställandet.

Kommunens lån

Nya lån ska i första hand tas upp till investeringar som genererar intäkter eller minskade driftkostnader. Därutöver kan lån tas upp för investeringar i självfinansierade verksamheter.

Verksamhetslokaler

Kostnaderna för verksamhetslokaler betalas av NVK som via internhyror finansierar verksamheten. Internhyran fastställs årligen i samband med budgetarbetet med utgångspunkt i de internhyresregler som gäller.